Julkisen hallinnon ICT -osasto
Ala-Harja Marjukka

Talousvaliokunnalle

U 45/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on kuullut valtiovarainministeriötä jo laatiessaan palveluväyläasetusedotusta (Single Digital Gateway, myöhemmin SDG) koskevaa U-kirjelmää, eikä valtiovarainministeriöllä ole huomautettavaa kirjelmässä esitettyyn valtioneuvoston kantaan.

Valtiovarainministeriö toivoo, että ”palveluväylän” sijasta puhuttaisiin kuitenkin verkkopalvelusta, joka kokoaa EU:n kansalaisille ja yrityksille tarjolla olevat sisämarkkinoiden verkkopalvelut. Suomi.fi-palveluväyläksi kutsutaan Suomessa Väestörekisterikeskuksen ylläpitämää julkishallinnolle ja myös yksityisille toimijoille tarjolla olevaa tiedonvälityskerrosta, joka tarjoaa vakioidun ja tietoturvallisen tavan sekä julkaista että käyttää erilaisia tietovarantoja ja palveluita.

Valtiovarainministeriö yhtyy työ- ja elinkeinoministeriön näkemykseen siitä, että digitaalisen sisämarkkinan toteutumisen edistämiseksi on tarpeen panostaa kansalaisten ja yritysten julkishallinnon palveluja koskevaan tiedonsaantiin ja palvelujen käyttöön rajojen yli. Esitetty SDG –ratkaisu on tavoitteiltaan hyvä ja toteuttamisehdotuksena kunnianhimoinen.

Väestörekisterikeskuksen tuottama Suomi.fi-palvelutietovaranto, jonne julkisen hallinnon toimijoiden on kuvattava tarjoamansa palvelut (laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista, ns. KAPA-laki (571/2016)), voisi Suomen osalta toimia suoraan sellaisena lähdejärjestelmänä, josta EU-laajuinen portaali hakee avoimen rajapinnan kautta automaattisesti halutut palvelut sekä niiden kuvailu- ja kanavatiedot. Palvelutietovaranto noudattaa myös EU:n yhteistä julkisten palvelujen sanastoa, joten Suomen julkisten palvelujen sujuva haku onnistuisi myös ylikansallisessa verkkopalvelussa.

Sinänsä Suomi ja Viro ovat jo toteuttaneet omien palvelutietovarantojensa kesken (Suomi.fi-palvelutietovaranto ja Viron oma sovellus) pilotin, jossa Suomi.fi-verkkopalvelun testiversiossa saattoi hakea näkyviin eri palvelutietoja myös Virosta. Lisäksi Viro aikoo pilotoida Suomi.fi-palvelutietovarannosta tehdyn kopiosovelluksen avulla omien palvelutietojensa tuottamista siihen. Näistä avoimen lähdekoodin omaavista rakennuspalikoista olisi mahdollista rakentaa myös EU-laajuinen palvelutietovaranto, josta automaattisesti voitaisiin siirtää palvelutiedot mihin hyvänsä verkkopalveluun, esimerkiksi ylikansalliseen palveluportaaliin. Tämä tekninen ratkaisu ei kuitenkaan näytä olevan todennäköinen tämän asetusehdotuksen SDG:tä koskevissa kaavailuissa. Näyttää siltä, että SDG:n osalta tavoitellaan vaatimattomampaa manuaalista, jäsenmaiden

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

tekemää palvelutietojen tarjoamista esim. linkkilistan muodossa ylikansalliseen palveluun. Tämä aiheuttaisi Suomen kaltaiselle maalle ylimääräistä käsityötä, ja siksi Suomen tulisikin panostaa jatkokeskusteluissa siihen, että ylikansallinen portaali hakisi Suomen palvelutiedot suoraan avoimen rajapinnan kautta jatkuvasti päivittyvästä Suomi.fi-palvelutietovarannosta

Vaikka SDG:n luominen on sinänsä kannatettavaa, valtiovarainministeriö toteaa kuitenkin, että ehdotettuun portaaliin koottujen palvelujen käyttö rajojen yli on erityisesti tunnistautumista vaativissa palveluissa vielä hankalaa. EU:n eIDAS-asetus kyllä luo edellytyksiä ja velvoitteita rajat ylittävään tunnistamiseen EU:ssa. Suomessa julkisen hallinnon tietojärjestelmät on muiden Pohjoismaiden tapaan rakennettu kuitenkin ymmärtämään kansallisia, yhdessä rekisterissä olevia hyvin pysyviä henkilötunnuksia. Niissä ei ole varauduttu tukemaan mm. keskieurooppalaisia ei-pysyviä henkilötunnisteita (esimerkiksi Saksassa henkilö saa uuden tunnisteen muuttaessaan osavaltioista toiseen). Näiden ongelmien ratkaisu vaatii edelleen kehittämistyötä. Lisäksi vain harvat palvelut ovat tarjolla kokonaan esimerkiksi englanniksi.

Kuten U-kirjelmässä todetaan, lisäkustannuksia Suomelle tulisi ainakin palvelutietojen käännöksistä, palvelujen käyttöön liittyvän tuen tarjoamisesta esimerkiksi englanniksi, haluttujen tilastotietojen tarjoamisesta, muusta raportoinnista, mahdollisesta kansallisten palvelujen palaute- ja neuvontatoimintojen kehittämisestä sekä palvelun markkinoinnista ja koordinointityöhön osallistumisesta. Tosin mm. käännöksiin on kaavailtu jäsenmaille rahaa EU:n budjetista. Käännökset ja esimerkiksi englanniksi tarjolla olevien neuvontapalvelujen lisääntyminen palvelisivat luonnollisesti myös Suomessa asuvia ulkomaalaisia.

Asetusehdotuksessa mainitun Once only –periaatteen (tietojen kysyminen asiakkaalta vain kerran eli tietojen sujuva vaihto viranomaisten kesken) toteuttaminen on strategisesti oikea, mutta kattavasti toteutettuna haastava asia, myös Suomelle ainakin lyhyellä aikavälillä.

Ala-Harja Marjukka
neuvotteleva virkamies
marjukka.ala-harja@vm.fi
p. +358 2955 30489

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi